

Jaarverslag

Stichting Guerrilla Gardeners

2023

Heb jij in je buurt kale stukken grond die met een beetje liefde omgetoverd zouden kunnen worden in een mooie straattuin? Wapen jezelf met schop en planten en maak je eigen buurt groener. Dan ben je een guerrilla gardener!

Stichting Guerrilla Gardeners heeft als doel om deze beweging van straattuiniers aan te zwengelen. We willen mensen inspireren om hun buurt te vergroenen. Dat doen we door het organiseren van campagnes en acties en het delen van verhalen en tips via onze website, sociale media en in persoonlijk contact.

Inleiding

Stichting Guerrilla Gardeners wil bijdragen aan groene buurten, overal! De stichting inspireert en motiveert buurtvergroeners om zelf de schep op te pakken en de openbare ruimte te vergroenen.

De grootste activiteiten in 2023 waren de Buurtvergroeners Bootcamp, activiteiten rond Nationale Zaaidag en onze inzet voor het Nationale Boomspiegelfeest. Daarnaast deelden we het hele jaar door inspiratie via onze sociale media kanalen en website. Trots zijn we ook de twee podcasts waaraan Jenny meewerkte: ["Tuinieren zonder tuin in de Boomspiegel"](#) en ["Guerrilla Gardening"](#) (Engelstalig, Discutafel #133).

Inhoudsopgave

Inleiding	3
NL-Doet	4
Campagne: Nationale Zaaidag	4
Buiten de Perken Festival	5
Schoffel mij niet petitie	5
Voedselbank voor bijen	7
Buurtvergroeners Bootcamp	8
Campagne: Nationaal Boomspiegelfeest	11
Campagne Boomspiegelfeest in Provincie Utrecht	14
Boomspiegel Buurtfeesten	14
Guerrilla Gardeners Ecosysteem	16
Groene Brigades	16
Fair Future Generators	17
Mensen inspireren via eigen kanalen	19
Toffe tuin tips	19
Media aandacht	19
En verder...	20
Bestuur	20
Groene (eenmans)zaak	20
Financieel	21
Colofon	21

NL-Doet

Op 10 maart deden we mee aan de actie NLDoet van het Oranjefonds. We vroegen vrijwilligers om het insectenhotel aan onze gevel te vullen en om onze klapborden de bovenverdieping te schilderen. We kregen hulp van 10 vrijwilligers van Bay-Ware.

Campagne: Nationale Zaaiday

Het gaat schrikbarend slecht met insecten. In 25 jaar tijd is de hoeveelheid insecten met 75 % afgenomen. In Nederland zoemen zo'n 360 soorten wilde bijen rond. Hiervan is ruim de helft bedreigd. Een diversiteit aan bloemen, het hele jaar door, gaat bijen helpen.

Stichting Guerrilla Gardeners is partner in de campagne De Nationale Zaaiday die mensen inspireert om te zaaien voor wilde bijen op 22 april. Dit is een initiatief van de Bijenstichting en Stichting Bijenvrienden en als partner worden wij ook op de website van de Bijenstichting genoemd, wat onze naamsbekendheid vergroot. Onze invulling van de Nationale Zaaiday was drieledig: een campagne op sociale media en via onze nieuwsbrief met o.a. tips en inspiratie om mensen op weg te helpen met het maken van bloembommen en om buurten om te toveren in een bloemenzee met biologische en inheemse soorten voor de bijen en andere insecten. Daarnaast waren we mede-organisatoren bij het Buiten de Perken festival op het Hof van Cartesius en startten we een petitie.

Buiten de Perken Festival

Daarnaast waren we mede-organisator van het Buiten de Perken Festival bij het Hof van Cartesius. Deze dag stond in het teken van groen en er was o.a. een workshop programma en een kinderprogramma met een workshop bloembommen maken, het maken van planten afdrucken op klei, plantenprints maken met licht, advies om je tuin / balkon klimaatadaptief te maken, een rondleiding op het Hof om te horen over de groene maatregelen (bv waterinfiltratie, groen dak), een plantenmarkt en plantenmuziek. En samen met nieuwkomers hebben we een stuk grond in de buurt vergroend.

Linksboven: Het programma van het Buiten de Perken festival.

Rechtsboven: samen met het Hof van Cartesius, buurtbewoners en bewoners van het AZC hebben we het kale, grijze terrein groener gemaakt met moestuinbakken en we hebben tegels gewipt om een kruidentuintje aan te leggen.

Schoffel mij niet petitie

Onderdeel van onze campagne rond Nationale Zaaidag was de Schoffel me niet petitie. Het is een van de grootste frustraties van buurtvergroeners: elke dag worden wel ergens in het land boomspiegeltuinen, geveltuinen en andere groene buurtoases door plantsoenendiensten kapot geschoffeld. Zelfs al zijn deze plekken geadopteerd, dan kan het alsnog misgaan. En dat terwijl al die prachtige buurttuintjes veel wilde bijen, andere insecten en kleine beestjes trekken. Ook zijn ze goed voor de afwatering en zorgen ze voor betere klimaatbeheersing. Dit staat haaks op de biodiversiteitscrisis waar we middenin zitten. Om dit te voorkomen, kwamen we in april, rond Nationale Zaaidag, in actie. Samen met de Bijenstichting en IVN Natuureducatie startten we de petitie 'Schoffel mij niet' om gemeenten te overtuigen hun schoffelbeleid om te keren en buurtgroen met rust te laten, tenzij het echt niet anders kan.

Als onderdeel van de petitie verzamelden we de ervaringen van buurtvergroeners met het schoffelbeleid van hun gemeente. Negatieve ervaringen maken de impact van het huidige schoffelbeleid zichtbaar, de positieve verhalen vormen mooie inspiratie voor gemeenten om het beter te doen.

Strookje sedum

"Zo'n 5 jaar heb ik geprobeerd een smal strookje sedum langs de gevel te laten groeien. Twee, drie keer per jaar werd het weggemaaid door de plantsoendienst. Ook nadat ik in duidelijke taal had gevraagd om voorzichtig te zijn. Dit jaar heb ik er maar een barrière voorgezet, alhoewel ik dat esthetisch een wanvertoning vind. Het zij zo."

Varamitra, Den Haag

Kale boomtuintjes

"In Amsterdam hadden we een budget gekregen om 11 boomspiegels te vergroten naar boomtuintjes, van 1m2 naar 4m2. De sociale 'groene' uitvoeringsorganisatie Pantar heeft toen twee keer de boomtuintjes kaal geschoffeld! Nu staan er bordjes in 'beheerd door bewoners' en verboden voor honden, dit werkt tot nu toe. Maar nog beter is als er standaard niet meer geschoffeld wordt, want zelfs 'onkruid' zijn vaak mooie en nuttige wilde plantjes!"

Susan, Amsterdam

In 311 van de 345 gemeenten in Nederland werd de [Schoffel mijn niet petitie](#) ondertekend.

Voedselbank voor bijen

In april waren we een van de duizend 'Voedselbanken voor Bijen', een actie van de Pollinators. Bij het Hoofdkwartier konden mensen in aanloop naar Nationale Zaaiday zakjes zaad ophalen.

Voedselbank voor bijen

Buurtvergroeners Bootcamp

Van maart t/m mei vond de Buurtvergroeners Bootcamp plaats. Het doel van dit educatieprogramma was om lokale groene 'leiders' in hun kracht te zetten. Deelnemers leerden de fijne kneepjes van het vak: wat zijn geschikte planten, hoe kom je aan subsidie en krijg je de gemeente en andere buurtbewoners mee, en hoe voer je campagne? De deelnemers leerden andere buurtvergroeners uit het hele land kennen en werden deel van onze groene community.

De Buurtvergroeners Bootcamp bestond uit 3 live sessies, 3 online sessies en 3 openbare lezingen. Deze 3 openbare lezingen waren opgesteld voor externen om een groter publiek te bereiken. Naast de lessen kregen de deelnemers verdiepende huiswerkopdrachten waarmee ze toe werkten naar een plan om een groene actie uit te voeren in hun buurt. Ter afsluiting van het traject was er in oktober een terugkomsessie, de 'triumfparty' om samen de successen van deze acties te vieren en te reflecteren de geleerde lessen.

We werkten met een projectgroep van 8 mensen, grotendeels vrijwilligers, om dit traject op te zetten en uit te voeren. Aan de Bootcamp namen 22 mensen deel. Uiteindelijk hebben 18 deelnemers vanuit het hele land de Bootcamp afgerond. We vonden het belangrijk de Buurtvergroeners Bootcamp gratis aan te bieden aan deze doelgroep omdat zij al veel tijd en energie stoppen in het vergroenen van hun buurt. De volgende fondsen gaven ons een bijdrage om de Buurtvergroeners Bootcamp mogelijk te maken: Prins Bernard Cultuurfonds, Haella Stichting, VSB Fonds, Fonds NME.

Uit de evaluatie na afloop van de Bootcamp bleek dat de deelnemers het traject gemiddeld met een 8,5 waardeerden. Een gigantische score voor de eerste keer. We merkten dat naast de inhoudelijke kennis ook het ontmoeten van gelijkgestemden voor veel deelnemers een heel belangrijk pluspunt was. Eindelijk iemand met wie je kon sparren over je dilemma's als buurtvergroener! Hieronder enkele van de reacties op de vraag 'Wat is je het meest bijgebleven':

"Fijn om gelijkgestemden te ontmoeten en ervaringen en oplossingen uit te wisselen. Smaakt naar meer!"

"De lezingen waren erg interessant en de wandeling door Amersfoort vond ik top! oh en ontzettend lekkere lunch elke keer! Dank daarvoor!"

"De Energie van de groep. Contact met gelijkgestemden."

Inspiratietour door Amersfoort onder leiding van Guerrilla Gardener Wim

Live bijeenkomsten Buurtvergroeners Bootcamp op het Hof van Cartesius

Campagne: Nationaal Boomspiegelfeest

Met onze campagne het Nationale Boomspiegelfeest helpen we duizenden mensen boomspiegels in de stoep te beplanten. Dit zijn de vaak kale ruimtes rond de stam van een boom. In 2023 voerden we voor de derde keer deze Nationale campagne uit van 30 september tot en met 8 oktober.

Dit was het Nationaal Boomspiegelfeest 2023

🌿 3 vrijwilligers in het landelijke organisatieteam

🌿 9 dagen aan activiteiten door het hele land

🌿 Door het hele land heen werden gratis plantenpakketten uitgegeven

🌿 Ruim 2000 boomspiegels vergroend

🌿 Honderden of misschien wel duizenden mensen die lokaal bezig zijn geweest Op basis van de genoemde activiteiten schatten we dat ca 2500 mensen actief hebben deelgenomen

🌿 Guerrilla Gardeners heeft tijdens en in aanloop naar het Boomspiegelfeest verschillende lezingen over biodiversiteit en verschillende boomspiegel workshops gegeven door het hele land

Boomspiegelworkshop voor jongeren bij IVN Natuureducatie in Arnhem

Bewoners beplanten boomspiegels in Emmen (links) en Amerfoort (rechts)

In Leiden werden 50 boomspiegels beplant (links) en Haarlem werden 500 doosjes met bloembollen weggegeven (rechts)

Boomspiegelworkshop voor bewoners i.s.m. Natuur en Milieueducatie Haarlem

Deze groep in Amersfoort vergrootte en beplante 22 boomspiegels (links) Lezing over vergroenen en biodiversiteit in bij Haarlemmerkweektuin (rechts)

Afbeelding: Infographic met resultaten van het Nationale Boomspiegelfeest 2023

Campagne Boomspiegelfeest in Provincie Utrecht

Van de provincie Utrecht kregen we in 2023 een bijdrage om het Boomspiegelfeest in de provincie nog eens extra te versnellen. Als projectleider bij Guerrilla Gardeners heeft Chantal van der Leest in 2022 en 2023 het Boomspiegelfeest in de provincie Utrecht georganiseerd. Ze vertelt: "Het is een heel gemakkelijk instaproject voor bewoners die hun straat willen opfleuren. Een bloeiende boomspiegel ziet er leuk uit, je hebt snel resultaat en het werkt aanstekelijk. Buren doen graag mee en maken er vaak een leuk moment van door samen koffie te drinken en koekjes te bakken. We zien dat bewoners vaak zo enthousiast zijn dat ze ook andere groenprojecten samen oppakken."

Boomspiegel Buurtfeesten

We stuurden aan bewoners van 50 straten pakketten met planten en bloembollen toe, voldoende voor 5 boomspiegels per straat. De planten kwamen van kwekerij Cruydt-Hoeck, leverancier van inheemse en gifvrije planten. De vaste planten waren speciaal geselecteerd op de moeilijke omstandigheden van een boomspiegel. Deze actie was mogelijk dankzij een financiële bijdrage vanuit het Postcode Loterij Buurtfonds en de Provincie Utrecht voor straten in de provincie Utrecht.

De pakketten konden tijdens het 'Boomspiegelfeest' in de grond gezet worden. Om deze actie te evalueren stuurden we een enquête aan de ontvangers.

Uit de evaluatie blijkt dat veel mensen samen de straat op zijn gegaan tijdens het boomspiegelfeest om gezamenlijk de tuintjes aan te planten. Hun straten zijn groener geworden, mensen hebben contacten met elkaar verstevigd en zijn zich bewust geworden van het belang van groen in hun straat. 22 ontvangers vulden onze enquête in.

Hier een aantal reacties:

- Ik ben helemaal blij met de plantenpakketten. De natuur heeft aandacht nodig en een heleboel hulp!
- Het was leuk om te doen en om dit onder de aandacht te brengen bij mijn burens!
- De boomspiegels inspireren nu al mensen en als ze straks gaan bloeien wordt dit alleen maar meer!
- Wij hebben op 14-10 onze burens/boomspiegel dag gevierd. Top om zoveel actie/gezelligheid in de straat te zien. Nu wachten op het voorjaar om het resultaat te zien.
- Mooie manier om gestimuleerd te worden de buurt te vergroenen!
- Het is een gezellige manier om iets te doen met de burens.
- Leuk om op zo'n mooie manier de buurt vergroenen en het is ook gezellig en verbindend.
- Ons dorp kan wel wat vergroening gebruiken. En dit is ook goed voor de saamhorigheid.
- Waarom ik het boomspiegelfeest zou aanraden? Dat hoeft toch eigenlijk niet meer uitgelegd te worden. Zo ja, dan doe ik dat graag. Maar zelfs de kinderen in mijn omgeving weten waarom!
- Nog veel meer boomspiegels te gaan in onze straat!

Afbeelding: Infographic met resultaten van het Nationale Boomspiegelfeest 2023 in Provincie Utrecht

Guerrilla Gardeners Ecosysteem

Guerrilla Gardeners laten overal in Nederland hun groene sporen achter, met buurttuinen, groene gevels en kleurrijke boomspiegels. Maar je ontmoet elkaar nog niet zo makkelijk. Daarom hebben we dit jaar een nieuw forum in het leven geroepen: het Guerrilla Gardeners Ecosysteem. Voor groentjes, maar ook doorgewinterde buurtvergroeners en iedereen daartussenin. Om advies te vragen, tips en inspiratie uit te wisselen. Want samen weten we zoveel meer. We gebruiken hiervoor het platform Huddle guerrillagardeners.thehuddle.nl

Groene brigades

Guerrilla Gardeners wil minder steen en grijs en meer bloeiende buurten. Het is onze droom om uiteindelijk in elke gemeente in Nederland een Groene Brigade te hebben: een lokale, zelfstandig opererende Guerrilla Gardener groep die de openbare ruimte omdoopt tot een groen paradijs. In Amersfoort is al een Groene Brigade actief waar je je bij kunt aansluiten (onder leiding van Wim) en in meerdere steden is belangstelling om er een op te starten. Sinds dit jaar hebben de Groene Brigades ook een eigen plekje op onze website waar lokale groepen kosteloos op kunnen staan wat zichtbaarheid oplevert, verbindt en anderen inspireert.

Het bloembollen asiel is een lokale actie van Wim in Amersfoort.

Fair Future Generators

In het voorjaar kregen we hulp van drie jongeren die het Fair Future Generators (FFG) programma van Milieudefensie volgden. FFG'er Luuk heeft zich voornamelijk ingezet voor de petitie (en andere hand en spandiensten). Hij is ook door het NRC geïnterviewd over zijn groene activiteiten in de buurt. Arianne en Mischa hebben geholpen met allerlei zaken. Vooral met de Buurtvergroeners Bootcamp, maar ook met het opzetten van een enquête als evaluatie van de Bootcamp.

In het najaar kregen we hulp van twee jongeren van Fair Future Generators: Floor en Isabel. Zij hebben voornamelijk Wim in Amersfoort ondersteund met lokale Guerrilla acties om bewoners te enthousiasmeren voor het Nationale Boomspeigelfeest.

Interview met FFG'er Luuk in het NRC (links) en FFG'er Ariane met Mischa op de achtergrond (rechts)

Guerrilla Gardeners met FFG'ers Floor en Isabel (links) en Guerrilla actie (rechts)

Bordjes en tegel sjablonen voor guerrilla acties gemaakt door FFG'ers Floor en Isabelle

Mensen inspireren via eigen kanalen

Via de website www.guerrillagardeners.nl, social media kanalen en nieuwsbrieven delen we inspirerende en informerende content. Naast blogs waarin bijvoorbeeld een guerrilla gardener uit het land geïnterviewd wordt of leuke nieuwtjes gedeeld worden zijn er ook de terugkerende 'Toffe Tuin tips'.

Toffe Tuin Tips

Onze Toffe Tuin Tips delen we iedere twee weken op onze Social Media kanalen Facebook en Instagram. We haken daarbij in op de actualiteit en het seizoen. Het zijn praktische, kleine tips die handig zijn of mensen aan het denken zetten. In 2023 werden de Toffe Tuin Tips gemaakt door vrijwilliger Heleen Willemsma.

Media-aandacht

Regelmatig krijgt Guerrilla Gardening aandacht in de media. Niet alle uitingen zijn bij de Stichting bekend.

Een aantal van de uitingen:

- In maart kwamen twee podcasts uit waaraan Jenny meewerkt
  - Podcast: 'Tuinieren zonder tuin in de Boomspiegel'
  - Podcast: "Guerrilla Gardening" (Engelstalig, Discutafel #133)
- Interview met Guerrilla Gardener Luuk in het NRC op 24 juni
- Binnenstad bewonersnetwerk Amersfoort online nieuwsbericht oktober 2023, uitgave 158
- Augustus: filmpje door imagine5
<https://www.instagram.com/reel/CwflwdwNsLS/?igshid=MzRIODBiNWFIZA%3D%3D>
- September: <https://imagine5.com/video/guerrilla-gardeners/> en deze: <https://www.youtube.com/watch?v=JZIPD4khelY>
- In StadAmerfoort, krant en website, oktober 2023

En verder...

- Via de MAEX impuls kregen we financiering voor community building. We hebben daarmee een vrijwilligersbijeenkomst georganiseerd over de Vaandeldragers. Het grootste deel van het bedrag hebben we uitgegeven aan GreenMarketeers voor het advies over de community building en hoe dat op de site te integreren.
- Guerrilla Gardeners stond in 2023 op nummer 86 in de Trouw Duurzame 100

Tweet over de vrijwilligersbijeenkomst voor vaandeldragers

Bestuur

Het bestuur van de stichting Guerrilla Gardeners bestond in 2023 uit:

Ingrid Aaldijk voorzitter

Tessel Hofstede secretaris

Kike Olsder penningmeester

Het bestuur is een bestuur 'op afstand' en denkt mee over strategie en koers van de stichting. Ook is het bestuur 'sparring partner' voor de directeuren Cerian "Jenny" van Gestel en Joëlle Baijer. Het bestuur vergaderde gemiddeld iedere drie maanden.

Groene (eenmans)zaak

Naast de Stichting Guerrilla Gardeners bestaat er ook een eenmanszaak met de naam guerrillagardeners.nl. Deze heeft het doel om mensen te helpen om hun buurt te vergroenen en is een sociale (groene) onderneming. De zaak verkoopt via de webwinkel producten als bloembommen en voert bedrijfsuitjes uit. Guerrillagardeners.nl betaalt een bijdrage per jaar aan de stichting, daarnaast zetten eigenaar Cerian en Joëlle Baijer zich met hun tijd in voor de stichting. Op deze manier maakt de eenmanszaak het voortbestaan van de stichting mogelijk. Vandaar dat we het een 'groene zaak' noemen!

Financieel

Stichting Guerrilla Gardeners heeft geen vaste subsidiegevers. In 2023 kreeg de stichting diverse subsidies, er waren bijdragen van:

- Oranjefonds voor NLDoet;
- Provincie Utrecht voor het Boomspiegelfeest in de Provincie Utrecht;
- Postcode Loterij Buurtfonds voor boomspiegel plantenpakketten;
- MAEX impuls;
- Stichting Cultuurfonds;
- Van Dijk Nijkamp stichting.

Colofon

Tekst jaarverslag door Joëlle Baijer.

Datum: 25-06-2024